

Escala inaugura l'Arxiu Municipal

crònica

Un centenar de persones van assistir, el propassat 26 d'abril, a la inauguració de l'Arxiu Municipal de l'Escala, que va comptar amb la presència de Ramon Alberch, president de l'Associació d'Arxivistes de Catalunya i Eduard Carbonell, director general del Patrimoni de la Generalitat de Catalunya.

L'Arxiu Municipal, que compta amb uns 200 metres lineals de documentació, conté fons que daten de l'any 1633, quan el port de l'Escala encara depenia de la vila d'Empúries, fins que el creixement econòmic i demogràfic impulsat per l'Alfolí de la Sal (duana marítima i centre de distribució de sal), durant els segles XVII-XVIII, faria que el centre d'interès es desplaçés vers l'Escala i aquesta assolís la capitalitat del terme municipal.

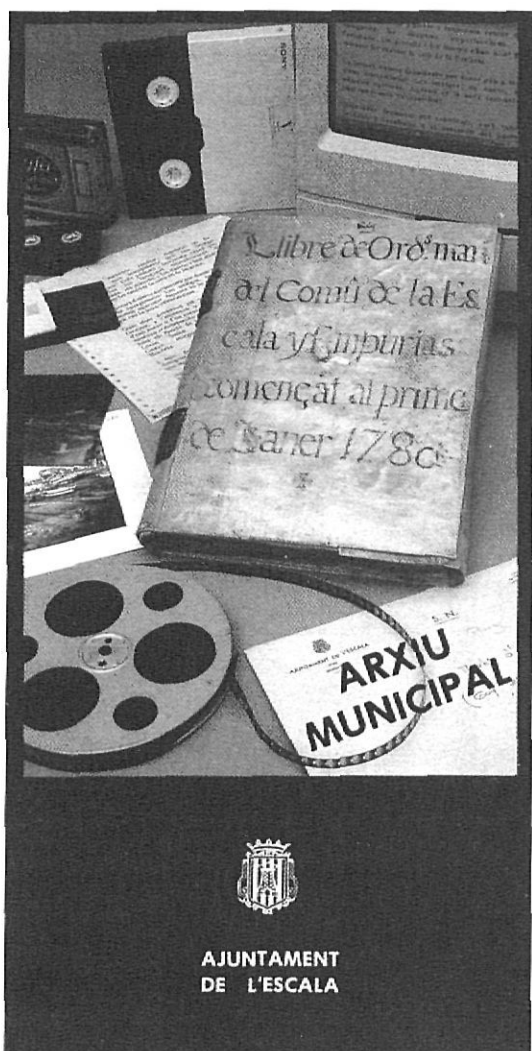
D'entre els fons més antics, cal destacar sis llibres amb coberta de pergamí que contenen temes diversos: acords, comptabilitat, tabes d'arrendament... i dues còpies del cadastre de Patiño. Aquest cadastre fet l'any 1716 a tots els pobles per motius fiscals és d'un gran valor documental per a estudis d'estructura agrària i urbana i de toponímia dels municipis, ja que conté una enumeració detallada de totes les finques rústiques i urbanes.

Les sèries són bastant continuades si exceptuem alguna llacuna documental dels segles XVIII i XIX i el parèntesi de la Guerra Civil: llibres d'actes (des de 1844), correspondència (des de 1824), cadastres (des de 1763), arrendaments (des de 1765), comptabilitat (des de

1886), padrons de població (des de 1826), eleccions (des de 1869), etc.

L'Arxiu compta també amb un interessantíssim fons d'imatges del conegut fotògraf-documentalista Josep Esquirol (1874-1931). Més de 800 plaques de vidre recullen imatges de principi de segle de l'Escala i els seus encontorns. Les fotografies són divulgades per l'Arxiu amb una programació de cinc anys: «L'Escala, 31 imatges retrospectives» (1990), «L'Escala, 21 caps d'estudi» (1991), «Empúries, 35 imatges de les ruïnes i excavacions i del poble» (1992), «Oficis de principi de segle» (1993), «Pobles de l'Empordà» (1994). També s'està portant a terme la realització d'un vídeo de l'Escala. Aquest es titularà «L'Escala i el mar» i es presentarà l'1 d'agost d'enguany. Bàsicament recull el testimoni dels pescadors més grans i d'altra gent relacionada amb el mar.

També en el seu vessant divulgatiu, i conjuntament amb l'Arca de Cultura de l'Ajuntament i el Centre d'Estudis Escalencs, es publiquen els *Fulls d'Història Local*, publicació mensual ininterrompuda des de febrer de 1989 i una sèrie de *Monogràfics locals*, dels quals durant la inauguració es va presentar el primer número dedicat al cementiri marí. L'arxivera municipal, Lurdes Boix, és qui es va ocupar de la recuperació i primera organització, des de l'any 1988, del fons documental de l'Ajuntament que aleshores

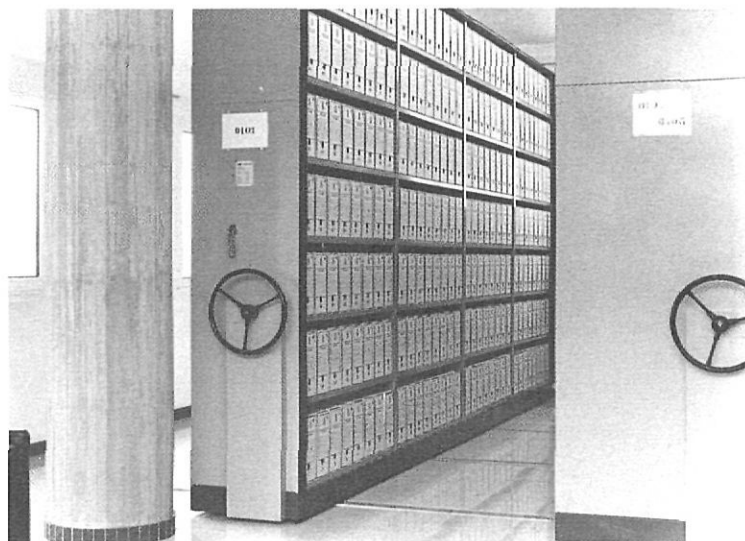
estava dipositat en diversos magatzems i a la casa del Gavià.

Actualment, les noves instal·lacions, situades a la 3a planta de l'Ajuntament, disposen d'una superfície de 176 m2 amb una claraboia central que proporciona llum natural i divideix l'espai en dues zones: en una s'hi troba el dipòsit de la documentació semi-activa que és consultada pel personal de l'administració i la sala de classificació, i a l'altra el dipòsit de la documentació que ja ha clos el període de vigència administrativa i és consultada pels investigadors. En aquesta sala també s'hi troba el dipòsit tèrmic especial per a la conservació de documents, amb suport fotogràfic i magnètic que manté la temperatura i la humitat constants. Els serveis que s'ofereixen són: consulta, fotocòpies, reproducció de fotografies, visionat de vídeos i audició de documents sonors.

Segons Lurdes Boix, la funció que tenen els arxius és la de rebre, conservar, custodiar i servir la documentació. S'ha de tenir en compte però, el paper cada vegada més actiu que van prenent els arxivers, tant en el procés de producció documental com en el vessant de la difusió cultural que esdevé cada dia més important.

L'alcalde de l'Escala, Rafel Bruguera, va aprofitar l'avinentsa, durant l'acte, per fer una

Instal·lacions modernes per als documents antics

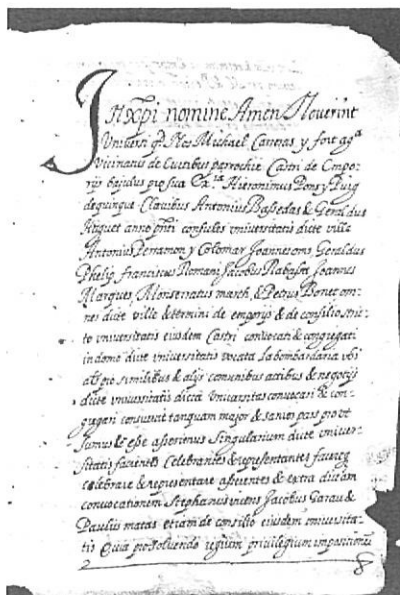

crida a la població escalenca per tal que es donin a conèixer documents particulars que puguin ser interessants per a la història de l'Escala, ja que ara es disposa d'unes instal·lacions que garantirán la seva conservació en el futur. També va agrair als donadors de les plaques de vidre de Josep Esquirol l'aportació d'aquest valuós patrimoni fotogràfic, i a la família de Rafel Ramis, conegut pintor escalenc, la cessió de part del seu patrimoni pictòric.

Per altra banda, Eduard Carbonell, director general del patrimoni de la Generalitat, va exposar la necessitat de completar l'Arxiu Nacional de Catalunya manifestant que «hi ha documentació de la nostra història que ens pertany i no controlem». Aquest és el cas, segons Eduard Carbonell, del fons documental de la història de la Corona

d'Aragó que encara està custodiat pel Ministeri de Cultura i els documents confiscats pel general Franco a la Generalitat Republicana, dipositats actualment a Salamanca.

Ramon Alberch, president de l'Associació d'Arxivers de Catalunya, va qualificar les instal·lacions de l'Arxiu Municipal de l'Escala d'excel·lents, aclarint que «sempre s'ha dit que hi ha pobles que tenen història i pobles que no en tenen, i això és un error, ja que el que sí que hi ha és pobles que respecten el seu patrimoni i pobles que no el respecten». També va qualificar d'exemplar la política duta a terme per l'Arxiu Municipal de l'Escala en la difusió cultural i en la recuperació de la consciència històrica.

LURDES COLL